

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Trithemij, Spanheimensis, Et Postea Divi Jacobi apud Herbipolim Abbatis, Viri suo aevo doctissimi. Tomus ... Annalivm Hirsavgiensivm

Opus nunquam hactenus editum, & ab Eruditis semper desideratum.
Complectens Historiam Franciae Et Germaniae, Gesta Imperatorum,
Regum ...

Trithemius, Johannes

S. Galli, 1690

Georgius Abbas XL. ordinatur Anno Domini MCCCCLXXXII. & præfuit annis
non plenè duobus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38573

mala in terra Leodiensium, per Rupertum de Arnburg Wilhelmi necem acriter vindicantem.

Anno item prenotato, Bernardus Abbas hujus Monasterij primum latus de ambitu, quo itur ad Capitulum de Ecclesia, novum à fundamentis incepit, quod morte præventus successoris perficiendum reliquit. Domum etiam pecualem trans pontem apud S. Aurelium novam cum universis habitationibus suis construxit. In oppido Wil frumentariam similiter domum ædificavit.

Eodem anno in mense Septembri memoratus Abbas Hirsaugiensis Bernardus jam senio gravatus, multisque laboribus nimium exhaustus agrotare cepit, paulatim crescente morbo tandem Christo vocante ab hac miserabili peregrinatione ad patriam transmigravit æternam, anno regiminis xxii. sepultus ut iusserat in Introitu Ecclesiæ circa altare omnium Sanctorum, vir apud omnem Hirsaugiensium posteritatem semper eterna memoria dignus. Merito namque secundus fundator hujus Monasterij censendus, quippe qui omnia ejus bona ære alieno in duodecim millibus, ut supra dictum est, gravata reperit, cuncta penè intus & extra ædificia ruinosa vidit.

Enimverò quod nullus in ducentis annis ante eum Abbas potuit, Hirsaugiam à cunctis oneribus debitorum liberrimam reddidit, impignorata omnia redemit: & ædificia Cœnobij nova multa condidit, antiqua reparavit. Majus tamen omnium, quod fecit, jure præfertur cæteris, quia non solum Monasterio utiliter præfuit in temporalibus, sed in spiritualibus etiam omnia tam in se, quam in subiectis ad Regulæ puritatem reformavit: fuit enim regularis observantiæ magnus Zelotes, & cuncta ad Dei gloriam faciebat.

Bernardus
Abbas Hir-
saugie
XXXIX.
moritur.

Bernardus
hic Abbas
merito se-
cundus
fundator
dicendus
est.

De Georgio hujus Monasterij Hirsaugiensis

Abbate XL. qui præfuit annis duobus, minus xx.
diebus, variisque gestis illius temporis.

Post obitum Reverendissimi Abbatis Bernardi anno Dominicæ Nativitatis memorato MCCCCLXXXII. Indictione Romanorum xv. xviii. die mensis Octobris, quæ fuit feria sexta post Galli, convenientes ad locum Capitularem Prior & Fratres hujus loci, post invocationem Spiritus sancti, aliisque orationes consue-
tas, Georgium Præpositum in Roche Conventualem præsentis Monasterij unanimi consensu in Abbatem elegerunt, qui per Ludovicum de Helmstatt Episcopum Spirensis confirmatus & Benedictus præfuit duobus annis xx. diebus, vir bonus, simplex, & quietus.

Georgius
fuit Abbas
Hirsau-
giensis XL.
annis duo-
bus.

Hic de Moguntia venerat ad Hirsaugiense Cœnobium ex S. Jacobo cum primis Reformatorebus, inter quos usque ad senectam & senium vixerat inculpatè, nulli molestus, sed gratus omnibus, & in regulari observantiâ singulari devotione studiosus. Ordinatus posthæc à Bernardo Abbate in Roch, se in utroque statu satis utilem exhibuit rectorem, & proventus

Georgius
Abbas vita
& moribus
fuit tran-
quillus.

proventus Eccleſiæ parvo tempore notabiliter augmentavit, ædificia, plura de novo crexit, antiqua & ruinofa ſummo cum ſtudio cuncta reparavit.

Sed poſteaquam in Abbatem fuerat ſublimatus, non eam regendi gratiam in maioribus habuit, quam in minoribus conſtitutus utiliter & fructuoſe miniſtravit. Unde factum eſt, ut cum ſenioribus ſuis, & hiſ maximè, qui fuerant in officijs poſiti, gravem diſſenſionem incurreret, è quibus nonnulli ad tempus exulare coacti ſunt. Poſt multas tandem turbationes inter eum & conventum ſubortas, conſiderans ſenio ſe gravatum ad onera paſtoralis curæ portanda minùs idoneum, Abbatiam reſignavit.

Fridericus
Comes Pa-
latinus na-
ſcitur.

Eodem anno nonâ die menſis Decembris Heidelbergæ naſcitur Fridericus quartogenitus Philippi Comitis Palatini Bavariæque Ducis ac Principis Electoris, qui hodie xxxi. ætatis annum agens, ſuper liberos Ruperti fratris in Bavaria relictos, ut ſuo loco dicitur, Tutorem ſe gerit.

MCCCLXXXIII.

Maximilia-
nus Orato-
res pro
pace mittit
ad Gallos.

Anno Georgij Abbatis I. Indiſtione Romanorum i. Ludovico Rege Gallorum xi. valetudinario manente, Maximilianus Archidux Auſtriæ Oratores ſuos ex Flandria miſit in Galliam rogatus ab illo, ut de pace communi tractarent. Videbat enim Rex Ludovicus, quod in humanis diutius manere non poſſet, ſed mori propediem oporteret, voluitque propterea Maximilianum, cujus vires in bello & nervos multipliciter fuerat expertus, Carolo filio, quibus poſſet medijs facere prius amicum, à quo regnum ſuum alioqui fore metuebat avertendum.

Margaritha
filia Maxi-
miliani
Carolo
deſponſa-
tur Gallo.

Venientes itaque ad Ambaſiam Oratores Maximiliani, ubi Rex decumbebat infirmus, Pax & concordia inter eos facta eſt, & inter alia fœderis capita, hoc erat non ultimum, quod Carolus Ludovici filius Margaritham ex Maria filiam (de qua paulò ante dictum eſt) dum utriusque legitima ætas eſſet, acciperet uxorem. Quibus ritè conſulſis donatur à Ludovico Legati triginta millibus ſcutorum aureorum, præter pocula argenti calati, quod Rex illorum cauſâ prius cudi præceperat. Erat autem Margaritha infra bimatum, & à Gandavis educabatur in Flandria. Igitur redeuntibus Gandavum Flamingis Oratoribus fit apparatus ingens de Margaritha ad Gallos ducenda: nec minus curabat Rex Ludovicus magnâ pompâ, quomodo eam à Flamingis glorioſè ſuſciperet.

Ludovicus
Gallorum
Rex infir-
mus muſi-
câ petit le-
vari.

Anno igitur prænotato ſecundâ die menſis Junij Margaritha Pariſum ingreditur infans puella, & paulo poſt ad Ludovicum Regem deducitur, ubi jacebat infirmus, feſtùmque deſponſationis communi lætitiâ celebra- tur. Non erat Ludovico à morbo requies: ſèque indies magis ac magis debilitari ſentiebat, & mortis metu angebatur; nemo enim fuit illo vivendi cupidior. Hinc Turonum ſe portari jubet, excogitans à Muſica valetudiniſuæ levamen quærere. Quam ad rem accerſiri mandat omnis generis muſici instrumenti luſores, quos centum & viginti conveniſſe conſtat. Inter quos fuerant ovium paſtores, qui multos dies non procul à Regis cubiculo continenter modulabantur ejus conſolandi cauſâ, & ne fomno quo gravabatur nimium ſuccumberet; quanquam nihil aur parum relevaretur.

Juſſit

Jussit præter hoc hominum genus alterum longè diversum ad se convenire, solitarij namque & qui Eremum incolebant homines, qui quæ opinione sanctitatis plurimi æstimabantur, femina quoque spectata Religionis Turonum convenerunt; quibus id negotij mandatum est, Deum indefinenter orare pro salute Regis, ut vivere diutius posset; erat enim cupidissimus vitæ. Sed mortis definitæ terminum nemo producere potest. Moritur ergo post multa & prius inaudita sine fructu excogitata medicamina in palatio Turonensi anno prænotato penultima die mensis Augusti, & in templo Divæ Mariæ semper Virginis apud Clery sicut vivus ordinaverat sepultus est.

Ludovicus Rex Gallo- rum undecimus Turonis moritur.

Post Ludovicum regnavit super Gallos filius ejus Carolus octavus, annis fermè quatuordecim, puer sex annorum, cum regnare cepisset: & fœdera rupit, quæ pater cum Archiduce Maximiliano statuerat, Margarethamque sibi ut diximus desponsatam, remisit in Flandriam ad patrem, cupiditate Ducatus Britannia minoris incensus, cujus Dominam nomine Annam jam ritè Maximiliano sponsam, præripuit violato jure uxorem.

Carolus octavus regnat in Gallia post Patrem annis xiv.

Anno prænotato, septima decima die mensis Julij, Joannes de Colenhausen Abbas Monasterij sancti Martini præsulis in Spanheim Ordinis Divi Patris Benedicti auctoritate Alberti Moguntinæ Ecclesiæ administratoris & Fratrum postulatione factus est Abbas Cœnobij Sanctorum Marcellini & Petri Martyrum in oppido Selgenstatt, & præfuit ibidem annis novem. Postea senio gravatus & morbo Abbatiam resignavit: & mensibus triginta supervixit: vir doctus, religiosus, integer, & omni tempore honestæ conversationis.

Joannes de Colenhausen fit Abbas in Selgenstatt annis ix.

Eodem anno vicesimâ nonâ die mensis Julij, ego Joannes Trithemius patriâ Mosellanus tantâ successione indignus confratrum meorum electione Abbas in Spanheim quintus atque vicesimus fui electus, præsentibus Hermannus sancti Jacobi prope Moguntiam, Conrado sancti Joannis Baptistæ in Ringaugia, & Joanne supra dicto in Selgenstatt Monasteriorum Ordinis nostri Abbatibus. Confirmatus autem per administratorem Ecclesiæ Moguntinæ Albertum, & ordinatus à Bertholdo Pariadense Pontifice ejus in Pontificatu Vicario, Spanheimensi Monasterio inutilis præfuit annis viginti tribus, mensibus duobus, & quatuordecim diebus. Quibus in paupertate magna & multis laboribus exactis, quorundamque perfidiâ exacerbatus animo Abbatiam sancti Jacobi Apostoli apud Wirzburg, in qua hoc historiæ opus lucubravi, Fratrum electione assumpsi, & Spanheim cum ingratis Cynonotis voluntariè resignavi, ut suo loco inferius veniet dicendum.

Joannes Trithemius fit Abbas in Spanheim annis xxiv.

Anno prænotato, sextâ decimâ die mensis Novembris, Heidelbergæ nascitur Elisabeth in ordine liberorum quintogenita Philippi Comitis Palatini Bavariæque Ducis, & Principis Electoris. Hæc postea cum annorum esset quindecim, Wilhelmo Hassorum Landtgravio nupsit, apud Franckenfurt oppidum regni celebratis magnâ pompâ nuptijs. Quo infra biennium sine liberis mortuo ad Patrem revertitur: & paucis in viduitate annis exactis secundò nupsit Philippo Marchioni de Baden filio Christophori magnifici Principis Badensis.

Elisabeth Comes Palatina Heidelbergæ nascitur.

Anno etiam prænotato Georgius Abbas Monasterij hujus Hirsaugien- sis ambitus primum latus, quod ejus antecessor Abbas Bernardus, ut supra

diximus, inchoaverat, perficere ſtatuit. & ad finem teſtudinem perduxit. Alias etiam ſtructuram in Monasterio, & exinde in curtibus continuando aſſumpſit, quas tamen omnes propter brevitatem ſui regiminis conſumere non potuit.

Cœnobium
Monialium
in Sebach
reforma-
tur.

Eodem quoque anno Georgius Abbas de commiſſione Ludovici Spirensis Eccleſiæ antiſtitis reformavit Cœnobium Monialium S. Laurentij Martyris in Sebach noſtri Ordinis, quod parum diſtat à Monasterio Limpurgenſi, & vitam in eo regularem introduxit. Aliud quoque Cœnobium Monialium neſcio cujus Ordinis in Sefflingen, idem ad religionis obſervantiam reformavit.

MCCCCLXXXIV.

Anno Georgij Abbatis II. Indiſtione Romanorum II. hyems ſatis nivosa fuit & putrida: eodemque anno primâ die menſis Maij, obiit Albertus è Saxoniâ Ducibus Adminiſtrator Eccleſiæ Moguntinæ anno ætatis ſuæ viceſimo, adminiſtrationis verò ſuæ ſecundo bonæ ſpei adoleſcens: cujus Cadaver cum honore debito in majori Eccleſia ſepelitur. Poſt cujus mortem Bertholdus ex Comitibus de Heſenberg Decanus per Canonicos unanimi conſenſu eligitur: & confirmatus ab Innocentio Papa octavo, ſequenti anno in Archiepiſcopum à Joanne Dalburg Wormatiensium Antiſtite Moguntinæ ordinatur. Præſuit autem in Archiepiſcopatu annis uno & viginti, vir aſtutus conſilio, & æſtimationis inter Principes magna, qui mox in principio ſui Pontificatus Clerum durè ſatis gravare cepit: pecuniam exigendo, quam ſubſidium vocant, per Cenſuras Eccleſiaſticas, ultra quàm catenus fieri conſuevit, non ſolum à ſæcularibus, ſed etiam à Clauſtralibus, quos præ cæteris, neſcio cauſam, aliquantulum durius aſpernabatur. Erat alioquin Princeps magnificus, qui cunctis Germaniæ optimatibus Ingenio, Prudentiâ, Sapientiâ, conſilio, rerumque magnarum experienciâ facilè præſtabat: ad cujus ſententiam Rex Maximilianus quaſi ad Patris aurem pendebat, utpote qui Archicancellarij officium in ejus palatio multo tempore ſequendo Curiam prudentiſſimè adimplevit.

Bertholdus
Comes de
Heſenberg
fit Archie-
piſcopus
Moguntin-
us.

Sixtus Papa
quartus
moritur.

Eodem anno in menſe Auguſto, mortuus eſt Sixtus Papa quartus Pontificatus ſui anno XIII. apud S. Petrum in Vaticano ſepultus impenſis Juliani Cardinalis S. Petri ad Vincula ex fratre nepotis, qui poſt Alexandrum ſextum factus eſt Papa Julius ſecundus. Creaverat enim Papa Sixtus toto ſui Pontificatus tempore Cardinales viginti: inter quos Julianus S. Petri ad Vincula ex fratre nepos unus extitit: qui patrum ſicut diximus pompoſè nimium ſepelivit. Hic Papa Sixtus feſtum Præſentationis Beatæ Mariæ ſemper Virginis inſtituit, & ſolemnitatem Conceptionis ejus confirmavit. Feſtum quoque S. Annæ aviæ Chriſti, & S. Joſeph nutritij Domini in Eccleſia fieri juſſit.

Innocen-
tius fit Papa
octavus,
qui annis
præſuit
VIII.

Sixto in Pontificatu Romano ſucceſſit Joannes Baptiſta patria Genuenſis, Cardinalis Presbyter tituli S. Cæciliæ, qui dictus Innocentius VIII. Eccleſiæ præſuit annis VIII. diebus ſex atque viginti, vir optimus, affabilis, manſuetus, eloquio facundus & comis, morumque honeſtate ac maturitate inſignis. Hic Innocentius Papa Lupoldum Auriæ olim Ducem ſignis & miraculis coruſcantem Sanctorum Catalogo ad inſtantiam Friderici Cæſaris tertij adſcripſit.

Anno

Anno prænotato, viceſimâ primâ die menſis Februarij, natus eſt Joachim Brandenburgenſium Marchio, Stetinienſium Pomeranorumque Dux, ſacri quoque Imperij Archicamerarius, ac Princeps Elector, filius Joannis Marchionis & nepos Alberti, qui cum eſſet annorum decem & ſeptem, Joannis Danorum Regis filiam duxit uxorem, de qua genuit filium paterni nominis Joachim: & alterum nomine Joannem: duas quoque filias, quarum nomina memoriæ non occurrunt, ſperantes quòd liberos habiturus ſit cum tempore plures.

Iſte princeps Joachim ad litteras à Patre in juventute poſitus, quantum profecerit in lingua latina, teſtes ſunt mecum omnes, qui noverunt eum. Non ſolùm latinè legit, intelligitque perfectè, verum etiam, quod rariffimum eſt apud Germaniæ Principes, latinè ſcribit ornatas concinnas & diſertas epistoſas, ſuo ingenio, ad inventionem, & manu. Nam & S. Pontifici decimo Leoni nuper proprio ingenio & manu faciendâ latinâ plenam ſcripſit & miſit Epistoſam. Interfuimus olim pluries, quod cum Raymundo Cardinali S. Mariæ novæ Sedis Apoſtolicæ Legato in menſa loquebatur omnia non modò latinè, ſed etiam ornate in tantum, quòd cuncti mirabantur aſſidentes. In hiſtorijs tam veterum quàm novorum peritus & ſtudioſiſſimus eſt. In Mathematicis quoque diſciplinis ſuper omnes, quos noverim, Principes eruditus. Mirabili, & prope divino viget ingenio, quo factum eſt, ut ſine difficultate magna evaſerit doctus: omniumque doctorum eruditorumque hominum unicus Mæcenas, amator & promotor omni tempore ſingularis. Cujus ſententiæ fidem confirmat, & quanti pendar viros literarum ſtudio deditos, oſtendit Gymnaſium illud generale, quod apud Franckenfurt oppidum ſuum, cis Oderam, novum inſtituit, privilegijsque multis & neceſſarijs proventibus magnificè dota vit, ad quod viros undecumque doctiſſimos magnis beneficijs adſcivit. Ejus converſatio cum doctis eſt aſſidua, quorum in ſua curia nutrit multitudinem copioſam: in quos non tantùm verbis aſſabilis, ſed etiam donis munificus eſt.

Joachim
Marchio
Branden-
burgenſis
laudatiſſi-
mus.

Joachim
Marchio
amator,
cultor &
benefactor
doctorum.

In moribus & verbis maturus & non ſeverus, jucundus, non diſſolutus, humanus, non crudelis, manſuetus, non ſuperbus. Et quanquam rei theoricæ, Philoſophicæ maximè deditus, principatum tamen ſuum non minùs diligenter, quàm prudenter modeſtiſſimè gubernat. Subditis charus: bonis per dignationem ſocius: malis reprobis judex & cenſor aſterus: Juſtiæ cultor & amator eſt maximus: quippe qui nullius in judicio perſonam recipit: reum pro muneribus neminem abſolvit. Verùm quia tranquillus adhuc vivit in humanis, ratio nos admonet, ne calamum ultra laxemus.

Joachim
Marchio
Juſtiæ
cultor,
pius, man-
ſuetus &
rectus.

Anno prænotato vini abundantia crevit ubique terrarum per Germaniam totam, ubi vitium exercetur cultura, quantam nullus mortaliùm præceſſiſſe in memoriam potuit revocare. Nec prius nota fuit hæc vini copia tanta, quam in vindemia botros colligere homines capiſſent. Quo factum eſt, ut multis vaſa deficerent: cum pro tanta vini multitudine ſe pauciſſimi præparaſſent. Vendebatur tum vini plauſtrum pro uno aureo nummo, & vaſ pro tribus. Henricus Abbas in Weiſſenburg, cui hoc anno vini plauſtra creverunt, ſicuti ejus ab ore audivi, quater centum, ſub eadem vindemia propter defectum vaſorum centum ſexaginta plauſtra

Vini abun-
dantia in-
audita.

ſtra vendidit pro totidem florenis monetæ communis. Venditores erant multi: emtores verò pauciſſimi. Nam uſque adeò vinum hoc anno viluerat, quod multi vini cultores cæmentationes parietum non cum aquâ, ſed veteri vino maluere conficere. Alij propter vaſorum penuriam, ut novum reciperent, vetus in terram effuderant. Plures etiam non habentes vaſa pro tanta vini ſufficiencia multitudine, botros in vitibus dimiſſos colligere deſpexerunt: nonnulli quoque ruſticorum in rabiem verſi, cum Deo gratias agere dubuiſſent, in blaſphemiam ora laxarunt, verba fundentes, quæ non expedit recitare. Sed in ſequentibus annis vindictam ingratitude recepit.

Ruſticorum ingrati-
tudo Dei
fuit benefi-
cij provo-
cata.

Georgius
Abbas Hir-
ſaugienſis
XL. reſi-
gnat.

Eodem anno, xxix. die menſis Septembris, quæ fuit ſolemnitate S. Arch-
angeli Michaelis feſtiva, Georgius hujus Monafterij Hirſaugienſis Abbas,
conſiderans ſe ad curam paſtorales propter multas conditiones non eſſe
idoneum, Abbatiam propriâ ſponte ac liberâ voluntate anno regiminis
ſui ſecundo reſignavit. Fuit autem Georgius iſte Abbas homo ſenex,
manſuetus, atque tranquillus amator pacis & quietis. Verùm quia hujus
Monafterij Abbatia virum requirit laborioſum expertum in multis, &
ſuper omnia vigilantiffimum, qui non ſolum ſpiritualia diligentiffimè
curet, ſed etiam temporalia prudenter adminiſtret, humeris ſuis impor-
tabile onus voluntariè depoſuit, & reverſus ad privatæ conſerſationis
tramitem biennio ſupervixit. Cui Fratres pro ſuſtentatione vitæ annuam
penſionem aſſignarunt certam pecuniarum ſummam, honeſtam hominis
ſenectutem providè cogitantes. Nec diu poſteâ cum ille apud exteros
ſibi deligeret manſionem, Blaſius Abbas & Fratres religioſâ intentione
contradixerunt, aſſerentes illum non debere cum alterius profeſſionis
hominibus habere manſionem, ſed potius inter noſtros regulariter con-
verſari. Fit tandem Spiræ inter eos concordia per Hermannum Abba-
tem S. Jacobi Moguntinum, & alios convocatos tali ſub conditione, quod
in prioratu Richenbach Monafterio Hirſaugienſi abſque medio ſubjecto
reliquum vivendi tempus cum ſua proviſione debeat ſeorſim reſidere
tranquillus, quod & fecit quamdiu ſupervixit, obiit enim quartâ die
menſis Auguſti, anno Blaſij Abbatis ſuccedentis ſecundo.

De Blaſio hujus Monafterij Hirſaugienſis Abbate XLI. qui præfuit annis xviii. menſibus ix. diebus xvii. & varijs geſtis.

Blaſius ſit
Abbas XLI.
annis xxx.

Anno Dominicæ Nativitatis MCCCCLXXXIV. Indictione
Romanorum ii. poſtquam venerabilis ſenior Georgius Abba-
tiam in manus, ut dictum eſt, ſui conventus liberè depoſuit
& reſignavit. Prior cum Fratribus die præſtitutâ pro novi pa-
ſtoris electione ad locum Capitularem unanimis convenerunt. Præmiſſis
autem celebrationibus Miſſarum & orationibus conſuetis, Blaſium, qui
major cellerarius aliquandiu fuerat, in Abbatem hujus Monafterij xli. una-
nimi voto elegerunt, qui confirmatus à Ludovico de Helmſtat Spiren-
ſium Epifcopo, & ſolemni pompâ ordinatus, præfuit annis xviii. menſi-
bus